

УДК 377

Казьмір В.А.

в.о. директора коледжу, спеціаліст вищої категорії

E-mail: kordonskaya.alyona@yandex.ua**Кондрук А.М.**

завідувач технологічним відділенням, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

E-mail: kordonskaya.alyona@yandex.ua**Кордонська А.В.**голова циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист**E-mail:** kordonskaya.alyona@yandex.uaМогилів-Подільський технологіко-економічний коледж Вінницького НАУ
м. Могилів-Подільський

ПОРТФОЛІО ВИКЛАДАЧА В СИСТЕМІ РОБОТИ КОЛЕДЖУ

Kazmir V.A.

p.d. director of the college, a specialist of higher category

E-mail: kordonskaya.alyona@yandex.ua**Kondruk A.M.**manager by a technological department, specialist of higher category,
the lecturer-methodologist**E-mail:** kordonskaya.alyona@yandex.ua**Kordonska A.V.**head of cycle socially-humanitarian disciplines commission,
specialist of higher category, the lecturer -methodologist**E-mail:** kordonskaya.alyona@yandex.uaMohyliv-Podilskiy technological and economic college Vinnitsa National Agrarian University
Mohyliv-Podilskiy

PORTFOLIO OF LECTURER IN THE SYSTEM OF WORK COLLEGE

Анотація

Вступ. Проблема становлення й розвитку професіоналізму є суспільно-державною, розв'язанню якої надано пріоритетного значення. Не випадково пріоритетною метою освіти стає не проста сукупність знань, умінь і навичок, а ґрунтована на них особиста, соціальна й професійна компетентність – уміння самостійно здобувати, аналізувати й ефективно використовувати інформацію, уміння раціонально й ефективно працювати.

Методи. У статті висвітлені сучасні методики зі створення портфоліо викладача в Могилів-Подільському технологіко-економічному коледжі Вінницького НАУ, що допомагає відтворити результативність навчальної, комунікативної, соціальної, творчої діяльності викладача і є елементом практико зорієнтованого, діяльнісного підходу в управлінні його професійним розвитком.

Результати. Отримані дані свідчать, що викладач є головною дійовою особою будь-яких перетворень в освіті, що вимагають від нього переорієнтації діяльності на нові педагогічні

цінності, які у свою чергу висвітлюють одну із основних проблем у роботі з підвищення професійної майстерності педагогів – формування дослідницької культури.

Перспективи. Робота з портфоліо стає однією із управлінських технологій, що підтримує компетентнісно зорієнтовний підхід у методичній роботі; портфоліо перспективна форма демонстрування індивідуальної спрямованості професійного саморозвитку і самоактуалізації викладача, що відповідає завданням модернізації освіти.

Ключові слова: портфоліо, сучасна освіта, професійна компетентність, види портфоліо, технологія, професіоналізм.

Abstract

Introduction. The problem of formation and development of professionalism is national and public, the decision which granted priority. It is no accident the priority goal of education is not a simple combination of knowledge, skills, and grounded in their personal, social and professional competence - the ability to independently acquire, analyze and effectively use information, the ability to efficiently and effectively operate.

Methods. The article highlights modern methods to create a portfolio of the teacher in Mohyliv-Podilskyi technological and economic college Vinnitsa NAU, which helps reproduce academic performance, communicative, social and creative activity of the teacher and serve as practice oriented, active approach to managing its professional development.

Results. Obtained data indicate that the teacher is main actor of any change in education, that require him reorientation of the new pedagogical value, which in turn highlight one of the major problems in the work of the professional development of teachers - formation of research culture.

Discussion. Working with a portfolio management is one of the technologies that support competency zoriyentovnyy methodical approach to work; a portfolio demonstrating promising form of individual professional orientation and self-actualization teacher responsible task of modernization of education.

Keywords: portfolio, modern education, professional competence, types of portfolios, technology, professionalism.

Аннотация

Вступ. Проблема становлення і розвитку професіоналізму являється общественно-государственной, решению которой предоставлено приоритетное значение. Не случайно приоритетной целью образования становится не простое совокупность знаний, умений и навыков, а основанная на них личная, социальная и профессиональная компетентность - умение самостоятельно добывать, анализировать и эффективно использовать информацию, умение рационально и эффективно работать.

Методы. В статье освещены современные методики по созданию портфоліо преподавателя в Могилев-Подольском технолого-экономическом колледже Винницкого НАУ, что помогает воспроизвести результативность учебной, коммуникативной, социальной, творческой деятельности преподавателя и является элементом практико-ориентированного, деятельностного подхода в управлении его профессиональным развитием.

Результаты. Полученные данные свидетельствуют, что преподаватель является главным действующим лицом любых преобразований в образовании, требующие от него переориентации деятельности на новые педагогические ценности, которые в свою очередь освещают одну из основных проблем в работе по повышению профессионального мастерства педагогов - формирование исследовательской культуры.

Перспективы. Работа с портфоліо становится одной из управленческих технологий, поддерживает компетентно зорієнтовний подход в методической работе; портфоліо перспективна форма демонстрації індивідуальної направленности профессионального саморазвития и самоактуализации преподавателя, отвечает задачам модернизации образования.

Ключевые слова: портфоліо, современное образование, профессиональная компетентность, виды портфоліо, технология, професіоналізм.

Вступ. Сучасний навчальний заклад за умов переходу на національну модель освіти потребує нового типу викладача – творчого, який володіє сучасними методами й

технологіями освіти, прийомами психолого-педагогічної діагностики, способами самостійного конструювання педагогічного процесу за умов конкретної практичної діяльності, умінням прогнозувати кінцевий результат своєї діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зауважимо, що портфоліо як ідея зібрання робіт відома з епохи Відродження. Досвід використання у школі з'явився у 80-90-х роках у США, набув широкого застосування в Європі та Японії. Та попри це портфоліо не має чіткої концепції (В.Загвоздкін), тому використання терміна рекомендуємо роз'яснювати й уточнювати його тлумачення. Це може бути колекція робіт, яка демонструє її зусилля, прогрес або досягнення у певній галузі (Л.Олексєєва), або своєрідна виставка робіт, завдання якої є відстеження їхнього особистого зростання (Фрай).

Проблему портфоліо викладача розглянуто в роботах Л.Васильченко, яка висвітлює питання його структури, використання в управлінському моніторингу професійної діяльності тощо.

Мета. Розкрити сутність і місце портфоліо викладача в системі роботи коледжу, надати методичні рекомендації зі створення портфоліо з власного досвіду роботи, довести, що воно допомагає відтворити результативність навчальної, комунікативної, соціальної, творчої діяльності викладача і є елементом практико-орієнтованого, діяльнісного підходу в управлінні його професійним розвитком.

Методологія. Використано комплекс теоретичних методів дослідження: метод аналізу і синтезу, метод порівняння, метод узагальнення, систематизації та конкретизації.

Результати. Сьогодні існує чимало підходів до формування навичок рефлексії (самооцінювання) викладача. Результати роботи узагальнюють на засіданнях педагогічної та методичної ради, публікують статті в збірниках матеріалів конференції і педагогічних виданнях. У кожного викладача завжди є науково-методичне портфоліо, у якому зібрано за розділами всю інформацію про його діяльність, досягнення, хід роботи над досвідом роботи. Конкурентоспроможність людини на ринку праці багато в чому залежить від її здатності опановувати нові технології, адаптуватися до мінливих умов, тому важливим є використання технології портфоліо, особливо для викладачів, які атестуються.

Відповідно до сучасних словників портфоліо – це повне зібрання власних досягнень, своєрідне досє. Основними вимогами до оформлення портфоліо є: системність і регулятивність самомоніторингу, вірогідність, об'єктивність, спрямованість на самовдосконалення, структуризація матеріалів, акуратність і естетичність оформлення, цілісність, тематична довершеність поданих матеріалів, наочність результатів роботи, технологічність.

Залежно від мети створення виділяють такі види портфоліо:

1. «Папка досягнень», що спрямована на підвищення власної значимості викладача і відображає його успіхи (містить грамоти, дипломи викладача й студентів, сертифікати, інформацію про перемоги в конкурсах тощо).

2. Рефлексивне портфоліо, яке простежує динаміку особистісного розвитку викладача, допомагає проаналізувати результативність його діяльності як у кількісному, так і в якісному плані протягом певного періоду (містить статті, диски із записом занять та поза аудиторних заходів, що засвідчує якісні зміни в методиці викладання, удосконалення стилю викладання, набуття й розвитку навичок викладання тощо).

3. Проблемно-тематичне портфоліо, пов'язане з написанням статті, реферату, наукової роботи, доповіді на конференції, узагальненням результатів діяльності за певною проблемою.

4. Методичне портфоліо, яке містить зібрані або створені викладачем методичні матеріали, що засвідчують рівень його професіоналізму.

5. Презентаційне портфоліо, яке містить стислий виклад основних досягнень викладача, відомості про його освіту, професійний досвід, наукові й методичні інтереси.

6. Комплексне портфоліо, яке об'єднує всі попередні види портфоліо, або декілька з них.

7. Електронне портфоліо – це веб-ресурс, сайт викладача, що відображає індивідуальні і професійні досягнення.

Як окремий вид деякі дослідники виділяють портфоліо, підготовлене для проходження атестації. Основною метою створення такого портфоліо є оцінювання роботи викладача щодо самоосвіти, характеру його діяльності, відслідковування творчого й професійного зростання, сприяння формуванню навичок рефлексії (самооцінювання). Структура портфоліо може бути різноманітною. Власне портфоліо викладача формуємо за такими розділами:

Розділ 1. Загальні відомості про викладача. Цей розділ містить матеріали, що відображають досягнення викладача в різних галузях: прізвище, ім'я, по батькові, рік народження; освіта (що й коли закінчив, отримана спеціальність і кваліфікація за дипломом); трудовий і педагогічний стаж роботи в певному закладі освіти; підвищення кваліфікації (назва організації, де пройшов курси, рік, місяць, проблематика курсів); копії документів, що підтверджують наявність учених і почесних звань та ступенів; урядові нагороди, грамоти, листи подяки; дипломи різних конкурсів; інші документи на розсуд педагога, який атестується. Цей розділ дозволяє робити висновки про процес індивідуального розвитку педагога.

Розділ 2. Результати педагогічної діяльності. Цей розділ містить: матеріали про результати освоєння освітніх програм і сформованості ключових компетентностей із навчальної дисципліни, яку читає викладач; порівняльний аналіз діяльності педагогічного працівника за три роки на підставі контрольних зрізів та відкритих занять, участі студентів в олімпіадах, конкурсах; результати проміжної й підсумкової атестації студентів; відомості про проходження курсів за фахом тощо. Матеріали цього розділу мають відображати динаміку результатів педагогічної діяльності викладача за певний період.

Розділ 3. Науково-методична діяльність. Цей розділ містить методичні матеріали, що свідчать про професіоналізм викладача: обґрунтування вибору освітньої програми та комплексу навчально-методичної літератури; пояснення вибору використання освітніх технологій; обґрунтування застосування у своїй практиці педагогічної діагностики для оцінювання освітніх результатів; використання інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі; робота в обласному методичному об'єднанні; участь у професійних і творчих педагогічних конкурсах; проведення тижнів циклових комісій; організація та проведення семінарів, круглих столів, майстер-класів тощо; проведення наукових досліджень; підготовка творчого звіту, доповіді, статті.

Розділ 4. Позааудиторна діяльність із дисципліни: список пошукових, творчих робіт, проектів, виконаних студентами; список переможців олімпіад, конкурсів; сценарії заходів, фотографії та відеозаписи проведених заходів; план роботи гуртка.

Розділ 5. Навчально-матеріальна база : витяг із паспорта навчального кабінету; список словників та довідкової літератури із дисципліни; перелік наявних технічних засобів навчання; перелік комп'ютерних засобів навчання; перелік дидактичного матеріалу, збірників завдань, вправ; матеріали для вимірювання якості освіти студентів.

Портфоліо дозволяє враховувати результати, досягнуті педагогічним працівником у різних видах діяльності: навчальній, виховній, творчій, методичній, дослідницькій.

Можна відзначити наступні вимоги до оформлення портфоліо: достовірність – матеріали, подані викладачем, повинні бути правдивими, такими, що легко перевірити; об'єктивність – у відгуках та рецензіях повинна відображатися різностороння точка зору;

конкретність і науковість – розкриття компонентів педагогічної діяльності (методів, прийомів, способів і ін.) на основі прикладів педагогічної діяльності, відповідність описуваних компонентів їх визначенням в теорії педагогіки; наочність результатів роботи – все сказане повинно підтверджуватися прикладами або документально; цілісність, системність, тематична завершеність представлених матеріалів – послідовний опис компонентів в чіткому взаємозв'язку їх значимості; структуризація матеріалів, логічність і лаконічність всіх письмових пояснень; цілеспрямованість автора на самовдосконалення.

Портфоліо дозволяє вирішити низку завдань методичної роботи, серед яких: розвинути і постійно підтримувати мотивацію, готовність викладача до свідомої ефективної цілеспрямованої самоосвіти; розвинути рефлексивну і самооцінювальну діяльність, поширити можливості самонавчання; прискорити процес оцінювання, визначити діапазон професійних можливостей викладача; фіксувати зміни та зростання за певний час; забезпечити неперервність самоосвіти; сприяти персоналізації освіти викладача у міжквестаційний період, підвищенню рівня його методичної культури. Системна робота з портфоліо посилює ефективність діяльності викладача, що впливає на вибір самоосвітньої тематики, сприяє здійсненню інформаційного пошуку, стимулює до гнучкої зміни професійного рівня, мотивує на співвідношення власних прагнень та інтересів інших людей і соціальних груп. Таким чином, створено педагогічний простір, що забезпечує нову якість освіти.

Кожен вид портфоліо одночасно є формою, процесом організації і технологією роботи викладача із методичними продуктами власної творчої, проектної, пізнавальної діяльності. Упевнені, що портфоліо є одним із засобів формування професійної компетентності, в першу чергу – компетентності щодо розв'язання проблем, пов'язаних із самоорганізацією, самореалізацією і самооцінюванням.

Механізм оцінювання портфоліо містить оцінювання процесу та характеру роботи над ним. Оцінюють окремі розділи, рубрики і презентації продукту діяльності. Головне в оцінюванні – взяти до уваги мету створення портфоліо.

Висновки. Таким чином, робота над портфоліо сприяє формуванню особистісного стилю діяльності, методичної культури, сучасного професійного мислення, підвищенню рівня критичності в самооцінюванні професійної діяльності; управління педагогічною творчою взаємодією, забезпечення гласності, надання допомоги викладачу дозволяє цілеспрямовано здійснювати моніторинг індивідуальної траєкторії професійного зростання кожного члена педколективу, створити повний банк результатів педагогічного процесу, з'ясувати цінний досвід для його подальшого становлення, бо надихати особистість на творчу працю – найголовніший обов'язок керівника.

Список використаних джерел

1. Василенко Я. В. Профільне навчання в школі [Текст] / Н. В. Василенко // Завуч. – 2009. – № 10. – С. 8-43.
2. Василенко Я. В. Організація профільного навчання в середній школі [Текст] / Н. В. Василенко. – Харків: Основа, 2011. – 272 с.
3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу в закладах ППО [Текст] // Збірник наукових праць, – Київ-Вінниця, 2008. – № 19. – С. 503-510.
4. Макарова Т. Я. Типи портфоліо, структура портфоліо [Текст] / Т. Н. Макарова, В. А. Макаров. – Завуч. – 2005. – № 4. – С. 14-24.
5. Підготовка керівників ЗНЗ до інноваційної діяльності – вимоги часу інноваційних змін [Текст] // Збірник наукових праць. – Київ-Вінниця, 2008. – № 16. – С.322-328
6. Регіональна модель школи майбутнього [Текст]. – К.: «Освіта України», 2009. – Світ виховання. – № 2. – С.18-28
7. Новікова Т.Г. Папка індивідуальних досягнень - «портфоліо» // Директор школи. – 2004.

–№ 7 . – с. 45 - 48.

8. Пейн С. Дж. Навчальний портфоліо – нова форма контролю і оцінки досягнень учнів // Директор школи. – 2000 . – № 1. – С.65-67

9. Юрченко Г.І. Портфоліо вчителя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://metodika.at.ua/publ/metodichni_rekomendaciji/portfolio_vchitelja/1-1-0-19

References

1. Vasilenko J.V. Specialized education in high school [Text] / N.V.Vasilenko // The Head Teacher. – 2009. – №10. – P.8-43.

2. Vasilenko, Y.V. Organization of profile training in high school [Text] / N.V.Vasilenko. – Kharkov: Osнова, 2011. – 272p.

3. Credit-modular system of educational process in the institutions of defense [Text] // Collection of scientific works, Kiev-Vinnitsa, 2008. – №19. – P.503-510.

4. Makarova T. J. Types of portfolios, portfolio structure [Text] / T. N. Makarov, V. A. Makarov. – The head teacher. – 2005. – №4. – P.14-24.

5. Training for leaders of institutions to innovation is the requirement of time of innovative changes [Text] // Collection of scientific works. – Kyiv-Vinnytsia, 2008. – №16. – P.322-328

6. Regional model school of the future [Text]. – Kyiv "Education", 2009. – The world of parenting. – №.2. – P.18-28

7. Novikova T. G. Folder of individual achievements - "portfolio" // the Director of the school. – 2004. – №. 7 . – P. 45 - 48.

8. Payne S. J. Educational portfolio – a new form of control and evaluation of student achievement / Director of the school. – 2000 . – № 1. – P. 65-67

9. Yurchenko G.I. Portfolio teacher [Electronic resource]. – Access mode: http://metodika.at.ua/publ/metodichni_rekomendaciji/portfolio_vchitelja/1-1-0-19